

РУСЛАН

Передплата
на «РУСЛАНА» вивозять:
в Австрії:
на цілий рік 20 кор.
на пів року 10 кор.
на чверть року 5 кор.
на місяць 1-70 кор.
За границею:
на цілий рік 16 рублів
або 36 франків
на пів року 8 рублів
або 18 франків
Єдине число по 16 сот.

«Вирнеш ми очи і душу ми вирнеш: а не возьмеш милости і виря не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні
крім неділі і руских свят
о 5½ год пополуночі
«Редация, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. І.
п. Домбровського (Хорунжии). Екс-
педиция місцеві в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.
Рукописи зберігає ся лише
на попереднє застереженя. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
славі» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
30 с. від стрічки.

Архиерейські посланія ВПр. Митрополита.

(X) Недавно появили ся три архиерейські посланія ВПр. митрополита Шептицького, а іменню о папській ювілей, о канонічній візитації і о місцях та духовних вправах, з яких ми два в цілости подали в нашій часописи. Не нашою задачею вдавати ся в обговорюване сих посланій, о скільки они доторкують ся чисто церковних справ. Не можемо одначе обминути тих уступів архиерейських посланій, які обговорюють справи, що входять в обсяг національно-політичного життя руского народу.

Перше посланіє про папський ювілей є коротким популярним зображенем діяльності папи Льва XIII, яке поясняє між иньними становище Церкви супроти соціалізму і містить апострофу до народу, що треба нам всім однодушно нашим послам у Відні так сказати, що мають в парламенті правди і віри боронити, а не сьміють з безбожниками голосувати. Як так своїм послам скажемо, то вже мусять нас і послухати, бо инакше не мали би що перед нами і показувати ся, наколиб нашу справу зрадили».

А в иньшій місці, де є мова про партію соціалістів в державній раді, сказано: «нам треба жадати від наших послів, щоби они не приставали до блудної науки соціалістів. Нехай там допоминають ся о всякі і хосенні установи, але най нам не роблять того встиду, щоби получили ся з ворогами Церкви і до їх роботи руки прикладали».

Наше становище в тій справі відоме добре нашим читачам і ми свого часу вказували на хибну дорогу, на яку вступив був свого часу бувший посол Ярославич. Куди завела его ся дорога (він спершу був лише госпітантом клубу соціал-демократів), се відомо, бож він відлучив ся від руско-кат. Церкви і став безвірним. До такої мети бажали-б сї люди довести весь руский нарід. Однак, щоби нарід міг основно зрозуміти хибну науку соціал-демократів, щоби умів відтак руским послам або кандидатам на послів сказати на виборчих вічах, треба би его основнійше поучувати про вство соціалізму, треба би спопуляризувати енцикліку *Regum vovatum* і иншими популярними виданнями довести его до повного зрозуміння сеї справи. Належалоб однак, щоби і проповідники при всяких нагодах повинні пояснити сї справи, але передовсім і сами повинні основно познакомити ся з соціальними науками, а тоді певно і наша освічена суспільність инакшими очима гляділа би на сї справи, тоді не можливо було би, щоби такі кандидати як Ярославич виходили голосами навіть святих святих.

З другого посланія про канонічну візитацію мусимо з великим вдоволенням піднести одну вельму ВПр. митрополитом висловлену засаду з нагоди єврейських мов. «Промовляю-же їх бесідою і виговором», каже митрополит про Жидів, «бо такою практика Церкви Христової від двайцяти віків; проповідники

Євангелія застосовують ся все до людей, котрим проповідують». Отже, та сама засада повинна мати вагу і для руского народу, і до него повинні святих святих промовляти живою народною мовою, а не язичієм, не московщиною, ані навіть не церковщиною, якої нарід таки не розуміє. В тім дусі ще пок. Литвинович, яко єпископ-суфраган видав був окружник до тодішних катехитів (а був тоді Попель, Цибики і т. и., що читали екзорти і учили т. тв. цибикивщиною, змосковщеною церковщиною), щоби послугували ся живою народною мовою. А чи в тім дусі будуть поступати ті святих святих, що вийдуть з «кружка русских студентоф», одобреного д-ром Хомишином, ми дуже сумніваємо ся.

Колиж та засада має бути приміненою всюди, то так само повинні верховні влади духовні дбати про те, щоби катехити або святих святих не відбирали і не дерли молитовників виданих народною мовою, а не накидували видаваних незрозумілою церковщиною (як се буває в Самборі, або як було в Коломиїщині і т. д.). На останку належалоб би подумати і про виданя бодай Нового Завіта і Псалтиря народною мовою, бо нарід радо читає такі книги, і купує московські переклади біблійного товариства, які ему агенти напихають яко рускі. Але про переклад св. Письма ще поговоримо окремо і ширше иншим разом, нині лише з притиском підносимо засаду висловлену ВПр. митрополитом, що проповідники повинні застосувати ся до народу, до якого промовляють.

(Дальше буде.)

Справа руско-українського університету в раді державній.

ПРОМОВА ПОС. РОМАНЧУКА.

Висока Палато!

Коли аж тепер піддаємо під розправу се нагле внесене, яке ми поставили еще 19. падолиста минулого року, отже по одинадцяти місяцях, то маємо слідуючі причини до сего: Передовсім ми хотіли, щоби сї панове, яким ся справа чужа, могли про неї поінформувати ся та щоби ті, які ще нерішені і мають сумніви, могли виробити собі певний суд. Ми хотіли, щоби високе правительство мало нагоду, розслідити справу докладно та означити після того своє становище супроти внесеня. Ми не хотіли, щоби се внесене прийшло під наради в часі, в яким через звісну сецесию руских студентів на львівській університеті тривав там аномальний стан і наслідком того панувало деяке подразненя. Думаємо тому, що ми вельо вчинили, аби сю справу мож було основно, спокійно і без упередженя обговорити.

Мимо того всего ми, розуміє ся, не віддаємо ся рожевим надіям на поладжене нашого внесеня. Бо се на жаль звичаєм так високого правительства, як і високої палати поладжувати бажаня і жалоби не після їх справедливости, але після сили сторонництва, які їх заступають (Дуже добре!). На жаль находить ся

під такими условинами як-раз руска сторона в дуже некориснім положеню. Бо з Русинами поведено ся ось як: По перше признано їм в дорозі законодавства ледви половину мандатів, які належать ся їм після числа голів, як се одержали инші народи (Окляки). Після нашого числа ми повинні більше чим 50 заступників мати у високій палаті, а тоді наші бажаня і жалоби певно стали би інакше поладжені.

Але навіть з малого числа 25 мандатів, які оставило нам законодавство, полишено нам через надужитя та прямо злочинні махінації заледви десять мандатів, так що наш гурточок межі великим числом 425 послів у високій палаті прямо никне і не входить в рахунок. Тож ми, тому що наше число так мале, будемо мусіти промовляти частійше і голоснійше, щоби мож було почути нашу бесіду. Ми будемо цукати і стукати, доки нам колісь не отворять і як довго лише один руский посол сидить в сій високій палаті, він не залишить виявляти наші потреби і наші жалоби (притакувати).

Питанє основаня руского університету не повинно тым менше зникнути з місця, що ся справа є для нас далеко більшої ваги, чим для других народів. Коли для других народів основанє університету є лише справою культури, то для Русинів оно означає прямо признанє нашого національного вствованя. Бо ми находили ся в чуднім положеню. Ми є четвертим народом в Австрії після величини а шестим після величини в цілій Европі та стоїмо що-до числа голів лише поза Німцями, Москалями, Французами, Англіїцями та Італійцями. Та за се наш нарід численнійший, як пр. Іспанці, Поляки, та другі поменші народи. А мимо того находимо ся, позаяк ми втиснені межі два могутійші народи Росиян і Поляків, в таким положеню, що дуже часто в Европі навіть не знають про наше іствованє. Основанє руского університету впровадило би нас також доперва формально, так сказати, в ряд європейських, культурних народів і тоді би вже ніхто не сумнівав ся про нашу ексистенцию та не так легко заперечував би нам наші права. Виравді ми чуємо ся на силах виказати всі услівя, потрібні до основаня самостійного, руского університету, щоби ми з повним правом могли жадати его основаня. Отже я постараю ся виказати ті услівя, розправляючи вперед про управленє Русинів, відтак про доконечність а вкінці про можливість або зреалізованє основаня руского університету. Що-до управленя Русинів, то мушу покликати ся на той так часто цитований, а на жаль, так рідко примінюваний і виконуваний XIX артикул основних законів. Після XIX артикулу державних основних законів про загальні права горожан, є «всі народи держави рівноуправнені та всякий нарід має ненарушиме право до береженя і піклуваня своєї народности і мови. Рівноправність всіх краєвих мов, в школі, уряді і публічним життю признає держава».

Отже коли Русини в Австрії числять 3½ мільонів, коли Поляки, які лише троха численнійші як Русини, мають два університети, то відай повинні і Русини мати право до осягненя бодай одного університету. (Зовсім справедливо!). Але навіть колиб не було такого державного, основного закона, то Русини вже на підставі, сказати-б, права природи, були-б управнені посідати руский університет (Зовсім спра-

ведливо!), бо вони прецінь є народом, що має потребу культури і є спосібний до культури. (Так є!). Історія Русинів виказує, що ми вже в XI століттю, іменно задля наших звязів з найбільше цивілізованою тоді державою, з Візантією, мали виспу культуру, чим інші народи. А коли між тим сю культуру знищили Татари і Моголи своїми нападами, здвинули Русини нові огнища культури в XVI віці, виспі школи і багато інших. Що-до новочасних часів, то зверну увагу на сю обставину, що Русини ще тоді, коли не було жадного шкільного примусу та жаден закон не жадав оснóвувани шкіл, вже засновали були 1360 народних шкіл в Галичині, коли польська більшість сего краю в тім часі мала о 305 шкіл менше. Але ми ще і тому управлені жадати руского університету, що єго нам приречено. В р. 1848. появило ся розпорядженє міністерства просвіти, в яким сказано, що німецька викладна мова в галицьких гімназіях, а так само і на університеті має оставати лише так довго, доки не найде ся достаточне число руских професорів і належно приготованих учеників. Вкінці приходять до сего ще і ся обставина, про яку я вже згадував, що Поляки мають два університети в Галичині, що також інші народи посідають університети, а Русини одинокі не мають власного свого університету.

Що-до потреби оснóвання університету, яку чують Русини, то відріжкою тут суб'єктивну і об'єктивну потребу. Суб'єктивно відчувають Русини сю потребу і жадать оснóвання університету вже від давна. Але в сій високій палаті, перед чотирма роками, поставив був тодішний руский посол о. Тавячкєвич інтерпеляцію до п. міністра просвіти, в якій було жаданє оснóвання руского університету. В слідуєчій році відбули ся великі збори студентів, які також висказали се бажанє і за чим також рускі товариства, так наукові як і просвітні і політичні вислали петиції і прошеня до високого правительства за оснóванєм руского університету. Минулого року також в галицькій соймі поставили рускі послы дотичне внесенє з відповідною резолюцією, але оно не прийшло до поладженя.

Як кожний инший нарід, так і Русини потребують огнища культури, так з практичних, як з чисто культурних і наукових причин. З практичних причин потребують університету, щоби на нїм виобразовували ся рускі урядники, рускі правники, рускі лікарі, рускі священники, рускі учителі гімназіальні і т. д. Але они потребують університету також в сій цілі, щоби там наука могла плекати ся. З практичних причин руский університет потрібний ще і тому, що вже маємо пять руских гімназій і прецінь не уходить, щоби з покінченєм гімназіальних студій, мала кінчити ся наука на рускій мові (Зовсім справедливо!). Коли є рускі народні школи та рускі середні школи, то мусить бути консеквентно оснóваний також руский університет (Зовсім справедливо!).

Тепер питає, чи Русини мають також дальші услія, які потрібні до оснóвання руского університету? Сими усліями є достаточне число учеників, науково оснóваних професорів, відповідна дотична література наукова і мова виобразована до наукових цілій. З повним правом могу твердити, що всі ті услія посідають Русини. (Так є!). Вже минулого року було понад 800 руских студентів, які образують ся на різних австрійських університетах, а між ними коло 600, або ще більше на львівськїм університеті. Зовсім природно, що се число зростає з кожним роком а особливо, коли рускі гімназії доповняють ся та нові стануть оснóвані, мусить також знатно збільшити ся число руских студентів. Що-до руских професорів, то вже під добу є професори, які доцентують на інших, висших школах Австрії. Маємо руских професорів на політехніці у Львові, маємо руских професорів в Празі, а іменно так на університеті — теперішній ректор праского університету є Русин — як і на німецькій політехніці. Маємо дальше руских доцентів також поза границями Австрії в Загребі, дальше маємо руских професорів в більшій числі в Росії, іменно в полудневій Росії на тамошних університетах в Києві, Харкові і т. д. Впрочім маємо також досить молодих вчених, які, коли-б мали спроможність

доповнити свої університетські студії на заграничних університетах, в найближшій часі могли б стати зовсім спосібними до обнятя руских кафедр на університеті. — Щож до виобразування рускої мови, то она зробила, особливо в послиднім десятиліттю, такий знатний поступ, що під тим зглядом не може бути жадного сумніву, а те саме відноситься також і що-до наукової літератури. Появляють ся наукові твори, періодичні фахові видання про медицину, науку права, природничі науки і т. д. і т. д. Також повну термінологію мають Русини для всіх фахів, чого приміром не було вповні при отвореню львівського університету, хотяй будь-що будь польська література стоїть на багато висшій ступіні розвою.

(Конець буде).

З державної ради.

На вчерашнім засіданю насамперед палата ухвалила внесенє комісії для нагана, висказуюче нагану пос. Бергерова. Підчас голосованя лівця виїшла з салі. Відтак приступлено до дискусії над наглим внеском пос. Кльофача в справі

браку роботи в Празі.

який, по словам внескодавця, — хіба аж тоді спонукає правительство до заради, аж голод і розлука приведуть безробітних до ексцесів. Пос. Кінк промовляв против наглости, а по тім Міністер зелізниць Віттек вияснявав на підставі прелімінаря бюджету, що населеня найде обильне жерело зарібків при будовах зелізниць. Вкінці промовляли пп. Форманек по чеськи і по німецьки, Брезновский і Фресль по чеськи і Гібеш По кінцевій промові внескодавця ухвалено одноголосно наглість внесеня, а відтак і само внесенє разом з поправкою Кінка і Форманка, щоби санацію заробкових відносин розтягнути на всі краї.

Дискусія в справі хліборобских страйків в Галичині

зачала ся промовою пос. Романчука задля підпертя наглости внесеня. Справа страйку в Галичині є найсумнішшою картою історії австрійської адміністрації. Обіжник президента міністрів при обнятю керми правительства остав безуспішним, а соймові вибори тамтого року і сегорічні страйкі доказали, що поступованє галицьких властей стало єще самовільнішим чим за Баденього в р. 1897. Підчас жнив вибухнув страйк в 24 повітах а 500 громадах. Всьо накинulo ся на страйкуючих. Дневники виписували неможливі фантазії про жостокість страйкуючих та звивали адміністраційні власти і правительство до найенергічнійших кроків против мнимого бунту. Тимчасом страйкарі заховували ся мирно, а рускі провідники, організуючи страйки, остерігали перед насилєм і переступами. Видано брошуру з законом в стоваришенях і обясненєм єго, яку, хоть єї не сконфісковано, забирали всюди жандарми. Послы протестували телеграфічно против надужити і арештовань, але они тревали, доки страйк сам не притих. Бєсідник обговорює широко визск рільного робітника, який став причиною страйку і підносить жалоби против старостів тернопільського і гусятинського та золочівського секретаря Слопецького. Бєсідник обговорює численні страйкові арештованя і вислід судових розправ, справу судового радника Бодюркова а відтак переходить до способу кватирова вїйска, та крадіжий, яких оно допускало ся. Вкінці в імени руских послів пос. Романчук складає ось яку заяву:

1) Всюди тут в краю, з усіх наших сил і всякими законами дозволеними способами будемо поборювати нестерпимий гнет, давлячий руский нарід, отже також всіх тих, які своїми ділами або поведенєм є співвинні сему гнетови; 2) Всіх тих робимо відвічальними за всі наслідки. Они самі будуть мусіти понести цілу вину, коли руский нарід в своїй обороні перед гнетом, переступить границю, зачеркнену законом та коли мало би фрійти до яких пожалування гідних подій. 3) В разі коли би також в будучині не дано нам законної охорони і не улекшено нам нашого положеня, звернемо ся до опінії цілої Європи і представимо австрійсько-польську адміністрацію в Галичині у всіх головних язиках Європи. (Голосні оплески).

Промова пос. Брайтєра.

Відтак заняв слово пос. Брайтер, який причину руху добачує виключно в економічних і соціальних обставинах, в яких живе мужик в Галичині. Він є прямо невільником, бо в жаднім иншій краю нема стілько населеня, примушеного жити в рїлі, як в Галичині. Платня виносить в деяких околицях 14 до 25 кр. за 12 до 15 годин праці. Національне значінє надали страйкам інтелігентні верстви, але хлоп страйкував так проти польского дідича і так само руский хлоп, як і польский. Відтак наводить бєсідник ряд нечуваних надужити і самоволі з перемішляньского повіта, визиску обшарників супроти хлопів та крадіжки, розбої і знасиля спроваджених задля страйків малярських гузарів. Бєсідник обговорює пострайкові вирокі і заявляє, що суди стояли на услугах шляхти, а прокураторя держала хлопів в слідчій вязниці без потреби лише тому, аби не робили страйків при копаню бараболі. Критикує заведенє страйкових сенатів при судах, бо їх складано так, що польскі судії мали всюди запевнену більшість. Бєсідник жадє, щоби правительство скликало анкету задля поладженя хлопської і рільної квестії в Галичині і кінчить завзивом до президента міністрів, щоби свої соціальні-політичні засади примінив також в практиці і положив конець таким відносинам.

На сїм покінчило ся засіданє о 6. год. вечером; слідуєчє нині.

Н О В И Н К И.

— Календар. В неділю: гр.-кат. Карва; рим.-кат. Евариста. — В понеділок: гр.-кат. Параскеви, Назарія; рим.-кат. Сабіни. — В вторник: гр.-кат. Евтимія, Лукіяна; рим.-кат. Симона.

— Стрийські вибори і наше виступленє против мерзеної кандидатури Давидяка видко занепокіли «Галичаніна», бо цілу вступну статю присвячує «Руслану і єго фракції». Вправді не ум в зачепити з жадного боку наших справедливих виводів, але порадив собі в сєй спосіб, що з наших заміток навів те місце, яке дотикає «стрийского мецената» — надіючись тим способом скористати на подразненю личної амбіції; відтак навів дословно немудру і баламутну відповідь «Діла». Коли «Галичаніна» разить наше українство, то ми се вповні розуміємо і не дивуємо ся, що так радо підхопив низький дотеп «Діла», але мусимо їм обом заявити, що від стрийських виборів ще дуже далеко до українства, тому тим не замплять очий нікому. Стрийські вибори остануть завсїгда скандалєм і кривдою для нашої народної справи!

— До ц. к. Державної Прокураторії в Станиславові. Вже минає сімнадцятий рік з того часу, як в перших днях січня 1886. р. в день торжественної інсталяції першого єпископа станиславського пок. д-ра Юліана Пелеша, Русини з усіх сторін Галичини оснóвали квотою кількосот зр. а. в. фонд стипендійний імени єпископа Пелеша. Що з тим фондом стало ся, не знати. Комітет стипендійний — деякі члени єго ще живють — помимо прилюдних накликувань по часописях, не зложив за 17 літ (!) ані одного білянсу о стані фонду, не без оснóви протє думают деякі з жертводавців, що згаданій фонд стипендійний пропав, лишень не знати, в чийй кишені? Се однак знаємо на певно, що перед — менше-більше — десяткою літ о. крилошанин Іван Литвинович в Станиславові, згаданій фонд зложений на книжочці щадничій тов. а «Народної Торговлі» в Станиславові, власноручно зі згаданого товариства побрав і з того часу і слух і слід про фонд стипендійний єпископа Пелеша пропав. Де той фонд є, кілько тепер виносить та як є обезпечений, се питання, які оснóвателі фонда ставляли нераз прилюдно і до о. Івана Литвиновича і до власти духовної, якій він безпосередно підлягає, однак безуспішно. З уваги, що згаданій фонд стипендійний під єю пору около 3.000 К виносити повинен з одного боку, а з другого з уваги на вік приклонний о. Івана Литвиновича, змушені єсмо на сій дорозі поставити справу публичного гроша, на який ми колись з одушевленєм складали ся. Подаючи повисше до урядової відомости ц. к. державної Прокураторії в Станиславові жадємо прилюдного, а докладного білянсу о теперішнім стані фонда. — *Оснóвателі фонда стипендійного ім. єпископа Пелеша.*

— Жаль їм стало! Вчерашній Dziennik polski замітив дуже прихильну оцінку сегорічного календаря «Просвіти» («Товариш») і замітив, що Русини не мали ще так доброго календаря. Аж дивно було читати се признанє для «Просвіти» в шпальтах «Dziennika». Але що стало ся? Гакатистична мара прочунала. Редакторів «Dziennika» гризла совість: як можна хвалити що-не-

будь «українського»? і одним почерком пера перенесли свої похвали з календаря «Просвіти» на календар «Ставропігії!» «Простуємо — пішуть — рецензую з календаря о стілько, що она відноситься не до календаря «Просвіти», але до календаря Ставропігійського Інституту». Такий лягує можливий хиба в Dziennik-u.

— **Ідіотизм.** Доносять нам, що професор університету др. Дибовський на внішнім викладі зоології сказав отей премудрі слова: «Русини не є антохтонами сего краю, бо я найшов у східній Галичині старий людський череп подовгастий, а Русини мають голови округлі». — Сели др. Дибовський викладаючи отей науковій нісенітниці не мав наміру провокувати своїх слухачів-Русинів, то годі що иншого припустити, як лише, що старенькому педагогові не достає чо гося в его «черепі».

— **Крадіж в церкві.** В Шандрівці, турчаньського повіта, влізли злодії вночі до церкви і забрали з церковної скарбони 50 К.

— **Лови на злодів.** Львівська поліція зарядила величезну облаву на волоцюгів і арештувала в кількох днях 173 злодів нотованих в поліції. Причина такої енергії лежала в тім, що треба було віднайти убійників поліціянта Кончака. Ловля була успішна, бо між спійманими волоцюгами свідки пізнали убійників Кончака і тих відставлено до суду, а прочих випущено з арештв.

— **Зниженє ціни соли для худоби.** Справа та від цілого ряду літ не сходить з дневного порядку сойму і парламенту. В посліднім часі заповів міністер Бем Баверк, що предложить новий проект закону, після якого ціна соли для худоби буде знижена. Тепер виводить ціна сеї соли на місци продукції по 10 К за метричний сотнар. Міністер навязав переговори з Угорщиною і має надію, що она вже небавам скінчать ся, а тоді вже в падолисті с. р. виступить правительство з проектом зниженя ціни соли з 10 на 6 К. А що консумція тої соли в Австрії виводить тепер 220.000 метр. сотнарів, то можна надіятися, що наслідком зниженя ціни збільшить ся продукція.

— **Нагороди Нобля.** Дня 10. грудня припадає друга роздача нагород з запису Нобля за відкритя в области фізики, хемії, медицини, за заслуги на поли літератури і загального мира. — Францускі дневники припускають, що сего року одержить нагороду Маркові, винахідник телеграфу без дроту. В минулім році нагороду фізики одержав Ренгген. Нагорода хемії припадає винахідникови з области електротехніки. В минулім році одержав єї берлінський професор Ван Гоф. Нагороду медицини уділять знова за бактеріологічні досвіди. В минулім році одержав єї проф. Берінг за антидифтеритову сировицю. Літературна нагорода припадає мабуть Бернсонови.

— **3 товариств.** В неділю дня 26. жовтня буде в сали «Народного Дому» в Коломиї виклад п. Яросл. Веселовського на тему: «Йосиф II і його реформи». Вступ вільний. Початок о 6. годині вечером.

— **Коби так в галицкім соймі?** Англійські часописи доносять, що недавно покарано 3-дневним арештом одного з японських послів, який зівав на засіданю парламенту. Державний обжалуватель звзначив в обжалованю, що згаданий посол своїм демонстраційним зіванем впливав деморалізуючо на інших послів.

— **Пригоди на провінції.** (Труп в млиніві). В Коломиї, дня 24. с. м. найдено в млиніві трупа дівчини одягнутої так, як звичайно носять ся мійські служниці. Заходить питанє, чи се не є який злочин, тимбільше, що волосє на голові повириванє. Ідентичности особи доси ще не сконстатовано. — О. В.

(Згуба). П. Поліцер, директор трачки в Вигоді коло Долини, згубив оноді в часі їзди до Львова теку з 5 веклями на 11.000 К, 300 ₰ готівки і паспорт за границу, виславлений на своє імя.

— **Нові дефравдації.** З Ессєв доносять, що звідтам утікли два урядники з фабрики криці, підозрінні о грубі дефравдації. — В Будапешті допусив ся дефравдації податковий-екзекутор, Антонович, і пропав без вісти.

— **«С» замість «hier».** На позавчєрашнім зібраню контрольним у Львові відізваło ся трєх резервістів словом «с» замість «hier», в наслідок чого замкнено їх до арешту.

— **Вибух сільної кислоти.** В будинку варшавського університету вибухнув оноді в сінях I. поверхи баняк з сільною кислотою. Огрутний газ розійшов ся в одній хвили по сінях і дістав ся до хемічної лабораторії, де було кількох студентів. Студенти уратували ся від смерті тим способом, що вискочили вікном на сулідний дах і там пересиділи аж до часу, коли газ розвіяв ся.

— **Los von Rom** в Австрії. Евангеліцка рада у Відні оголосила, що в часі від I/VII 1901 до 30/VI 1902 перейшло на протестантизм 5819 католиків, а з протестантизму перейшло до католицкої Церкви 855 протестантів. В попередніх роках здобутки протестантів були більші.

— **Максим Горький,** російський писатель, перебуваючий від довшого часу на прогнаню в Нижнім Новгороді, постановив — як доносять російські часописи — поселити ся там нам стало.

— **Англіїці і Французи.** Якийсь «добре вихований» Англієць надіслав з Парижа до редакції Daily Mail ось-таке письмо: «Пане редактор! Мущу подати до ширшої відомости, що богато Англіїців, які перепливають канал Ля-Манш і звиджують Францію, заховують ся по більшій часті як люди неокресані. Глядячи на них, дізнає ся вражіня, якби они не мали найменшого понятя про вічливність і приличність. Розговорюють голосно, сьміють ся людям просто в очи, забирають для себе всюду найліпші місця, хоть за те не платять, не здімають капелюхів, як треба, курять в локалях, де се заборонєно, домагають ся від готезеної служби надзвичайних услуг і за се не платять і т. д. Француз не позволив би собі (як то роблять наші), віхати до костела на бідаклю і обхати так цілий костел. Говорю, розуміє ся, про неокресаних, зле вихованих індивідуів. Але мущу підвести зі стядом, що такі люди становлять більшість на французских побережах. Англіїці, що перший раз звиджують Кале, Бульонь і т. д. не повинні забувати, що Франція не є краєм замешкалим дикунами. Як будемо се брати на увагу, то між Англіїцями а Французами навяжуть ся приятні відносини, зникнуть нещирість і непорозуміння».

— **Смерть за сливку.** В північній часті Берлина зайшла якась мала дівчина до коринної торговлі і вкрала там одну сливку. Властитель склепу вибїг за дитиною і стрілив за нею з пістолєта і забив на місци. Внаслідок сего зробило ся велики збіговище, а людей взяла така злість, що они вняли до люкалю і стали его нищити, а самого кущя тяжко побили.

— **Пізнали ся.** Рудольф Гелле сидів у Львові в в'язниці за якесь убіство а Ілько Піш за крадіж, звідєс їх знакомство і спілка в їх пізнійших підприємствах. Відсидівши кару, пішли оба в світ «працювати» дальше по своєму. Гелле став за люкалю у адвоката д-ра Фітерніка в Самборі, а Піш через цілий час служби свого товариша почував в одній з тамошних цеголень, щоби бути під рукою і стати товаришеви в пригоді, коли прийде пора до того. Гелле виглядів догідну хвилю дня 31. вересня і виїмив з креденсу столове срібло, а на запитанє пані, на що, сказав, що хоче его очистити. Кухарці наказав, щоби не замикала кухні, а сторожеви, щоби вночі не замикав дверей, бо паньство будуть виходили, а відтак забравши вейлякі дорожочіносьри та наполеондори утік, лишивши столове срібло, бо очевидно, хтось его настрашив. Утікав зі своєю добычею так скоро, що аж загубив капелюх по порозі а вступивши до шинку, купив собі у шинкаря другий, кажучи єму, що то вихор вхопив єму его капелюх. Але пані Фітернікова спостерегла ся ще завчасу, дала знати до поліції і жандармерії. Жандарми розбігли ся в різні сторони, а вахмайстер пішов на зельніцю. Тимчасом Ілько Піш чекав вже на товариша фірою в Ваньович і оба поїхали до Викот до корини Мурованки, де покріпили ся і поділили ся добычею, при чім загубили золотий годинник з ланцюшком вартости 200 К. Наконєць вейли до поїзду, що відїздив до Хирова. Але тим самим поїздом їхав і вахмайстер жандармерії і три рази ревідував ваґони, але не міг знайти злодів, бо они оба крили ся у виходках. Аж за стацією Глубока, коли гадали, що вже безпечні, лишили ся серед інших пасажарів в III класі. Вахмайстер пізнав тоди злодів і хотів его арештувати, але Гелле ставив опір і кавав що, він є подорожний і нехай его ніхто не напастує. Але вахмайстер не дав ся тим здурити і при помочи кондукторів приступив до ревізії обох птапків, а відтак арештував і відставив назад до Самбора. Відобрані дорожочіности представляють вартість 1785 корон. У Гелля знайденю крім свідочств, ще 12 бланкетів чистих з підписами і печатками ржаных людей, готові лиш до влювненя.

— **Вісти з львівської архієпархії.** Дійсними совітниками Митр. Консисторії іменовані оо.: др. Григорий Хомишин, ректор львівської дух. сем., Іван Редкевич і архієпед. проповідник, Михайл Яцковський, префект духо. семінарії, а почетними совітниками Митр. Консисторії оо.: Петро Шанковський, парох Дуліб, Филимон Решетилович, парох Галич, Євсахий Качмарський, парох Славска, Анастазій Лотоцький, підгазцький декан і парох в Тростянці. Дійсними деканами поставлені оо.: Володимир Громицький, тежопільським, а Анастазій Лотоцький підгазцьким. О Іван Спозар, скалатський декан, зложив деканьство і одержав титул вислужений декан, а завідателем деканату поставлений о. Іларіон Герасимович і місцедекан і парох в Кринім. Архієрейські похваляні грамоти з правом уживаги криляньські відзнаки одержали оо.: Юліян Дудик з Фіртлєва, Іван Дядяк з Назавза, Іван Кузьмонович з Брухович, Корніло. Возвідєа з Сежюк середних, Теодор Цегельський зі Струєоза, Корніло Слосар з Будак і Теофіл Жиганович з Кудобанець. Архієрейські похваляні грамоти діста-

ли оо.: Йосиф Ліщинський з Білого, Евгений Рудницький з Дібрєва, Володимир Ванчицький сотр. в Плаучи вел., Григорий Сапрука, сотр. в Липици горішній, Павло Кудрик, сотр. в Рогатині, Володимир Барановський, сотр. Золотник, Теодор Дзьоба парох Руди і Юрий Кунницький з Ігровиці. В пропозицію на Долину прийняті оо.: 1) Теодор Величковский, 2) Іван Шуровський, 3) Андрій Пеленьський. Кановічню інституцію одержали оо.: Володимир Левицький на пар. Козлів, Николай Герасимович на пар. Лешнів, Іван Потопник на пар. Бужок, Володимир Чепіль на пар. Голєшів, Михайл Абрагамовський на Козівку, Іван Іванчук на Криве, Филимон Ковальський на Покрівці, Михайл Яцковський на Рожнітів, Николай Винницький на Галич. О. Теофіл Луцик дістав презенту на Кошляки. Завідательства дістали оо.: Григорий Грушка в Білявцях, Василь Кушнір в Лєсниках, Василь Лиско в Ляшках королєвских, Володимир Барановський з Золотник в Литвинові, Лука Демчук в Мєдини, Омелян Кордуба в Воли великій, Роман Березовський в Володимирцях і Николай Рицар в Щуровичах. Приватними сотруд. поставлені оо.: Казимир Савицький в Скнидові, унїєского деканату, Михайл Левицький в Янівці. О. Леонтий Кунницький сотр. в Скалаті одержав декрет на провізоричного катехита при народних школах в Скалаті, а о. Николай Галант на провізоричного катехита народних шкіл в Збаражи.

Наука, штука, література.

— **Руский народний театр,** що перебуває в Заліццях, заповідає дальше слідуєчі вистави: неділя, 26/X. «Шельменко деньщик», комедия в 5 діях Гр. Квітки; розпичє твір музичний Ф. Колєсси «Вулиця»; вторник, 28/X. «Хата за сєлом», драла в 5 діях зі співами, в перерібі за П. Крашевским; четвер, 30/X. «Загублений рай», драма в 5 діях Тогобочного; субота, 1/XI. «Пташник з Тироля», оперета в 3 діях Цєлера; неділя, 2/XI. «Невольник», картина на історичнім тлі зі співами М. Л. Кропивницького. — З Заліццях переїде театр до Городенки а відтак до Коломиї.

— **Репертуар Львівської Фільгармонії.** В неділю 26. жовтня «популярний концерт». Програма: Часть I. 1. Верді: Увертура з опери «Набуходензар». 2. Бріджіольді: Концерт на флеті виконає член орх. п. Стронницький. 3. Чайковський: «Пісьнь без слів» відиграє смичковий квінтет. — Часть II. 1. Пучіні: Фантазия з опери «Ціганерія». 2. Галль: Болєро. Вальс. 3. Сулліван: Потпурі з оперетки «Мікадо». — Часть III. 1. Сольо на трубку, відиграє член орх. п. І. Гартль. 2. Вагнер: Марш поклінний.

Ві вторник 28. жовтня «симфонічний концерт» при співучасті «академічного хору».

В четвер 30. жовтня «великий концерт фільгармонійний» при співучасті Віржинії Джуєрїні, прїмадонни опери «де ля Скаля» в Медіолянї і Меца Горшовского, пїніста.

Дирекция Фільгармонії оголошує, що від неділі каса продає білєти на четверговий і суботнійший концерт, в яких возьмуть участь Віржинія Джуєрїні і Меца Горшовський.

Телеграми.

Відень, 25. жовтня. Під проводом кардинала Груши пічнуть ся дня 11. падолиста осінні конференції австрійських єпископів.

Будапешт, 25. жовтня. Студенти устроїли вчєра демонстрацію проти побільшеня військового конгїгенту, після проєкту міністерства гонведів і краєвої оборони в угорскім соймі і в державній радї.

Берлин, 25. жовтня. Становище канцлєра Більова має бути загроженє в наслідок поради его німецькому цісарєви, аби не прийняв бурских генералів Тєлєр в Німецькій змїгають ся буро-фільські симпатії, огже цісар бачить, що не обійшоє ся з Бурями так, як палєжало.

Наслідником гр. Більова має би бути ген. Гавке.

В справі товариства «Любов».

На члєнні злиягана віповідєа, що з огляду на зміни, які можє правительство в уложєнім законї товариства «Любов» поробити, він єще не влдрукований, а тільки переписаний в 5 примірниках, що муєть бути предложєні пра-

